TARÎKAT PÎRLERİ VE TARÎKATLERİ: HORASAN TASAVVUF OKULU VE MELÂMETİYYE (2)

(...dünden devam)

Melâmet mensupları, aslâ başkasına yük olmak istemezler. Abdullah el-Haccâm, okulun kurucusu Hamdûn el-Kassâr'a sorar:

– Çalışıp kazanmayı bırakmam gerekir mi?

Hamdun'un cevabı:

Çalış, kazan; “Hacâmet yapan Abdullah”, diye çağırılman; “Ârif Abdullah” yahut “Zâhid Abdullah” diye çağırılmandan daha iyidir (Aynı eser, s. 94).

Ebu Hafs, müritlerinden Ebu Muhammed el-Cûnî'ye şu öğüdü veriyor:

– Çarşıya git, çalış kazan, ama kazancını yeme; onu fakire ver. Yiyeceğini de insanlardan iste. Çünkü insanlardan istersen, derler ki: “Bu, cimrinin tekidir. Gündüz boyu çalışıp kazanıyor, sonra da insanlardan dileniyor” (Aynı eser, s. 101).

Onların Allah'a niyazı şöyledir:

Sen tatlı olduktan sonra hayat acı olmuş, ne çıkar?

Sen râzı olduktan sonra başkaları kızmış ne çıkar?

Benimle senin aramız iyi olduktan sonra,

Benimle âlemler arası bozulmuş, ne çıkar?

Ey bütün gâyelerin yücesi, senin sevgin tam olsun, yeter.

Zirâ toprağın üstündeki her şey topraktır!

Melâmetiyye de iki kısımdır: 1) İyi, sâlih melâmetîler; 2) iyi niyetlerine rağmen bilgisizlikle dîne aykırı işler yapan câhiller. Birinciler, kimsenin kı-na-masına aldırmadan Allah'ın buyruklarını yerine getirir, Hakk'a da'vette kusur etmezler. İşte: "Allah yolunda cihâdederler, hiçbir kınayıcının kına-masından korkmazlar" (Mâide: 110/54) âyeti bunları övmektedir.

İkinciler ise hallerini gizlemek için şer'an haram veya mekrûh olan şeyleri yapar görünerek kınanmak, böylece nefislerini ezmek isterler. Rahat, tekellüfsüz, içi, dışı bir olmak, içinden geldiği gibi davranmak, Horasan Tasavvuf Okulu'nun temel prensiplerindendir. Cüneyd-i Bağdâdî, Horasan Okulunun önderi Ebu Hafs Amr ibn Seleme'yi, sekiz müridiyle birlikte bir yıl evinde konuk eder. Her gün kendilerine taze yemekler getirir, giysiler sağlar. Gidecekleri vakit de yine hepsini giydirir. Onları uğurlarken Ebu Hafs Cüneyd'e der ki:

– Eğer Neysâbûr'a gelirsen sana fütüvvet ve cömertliğin ne olduğunu öğretiriz. Senin bize yaptığın tekellüf(zorlanma)dir. Fukara (dervişler) sana geldiği zaman onlarla tekellüfsüz ol. Sen aç, onlar da aç, sen tok, onlar da tok olmalı. Tâ ki senin yanında duruşlarıyla, çıkıp gitmeleri bir olsun (sana hiç yük olma hissini vermesinler).

(devamı yarın..)